RNI No. MAHBIL /2009/31733

सत्यमेव जयते

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग चार-अ

वर्ष १०, अंक ५८] मंगळवार, जुलै २, २०२४/आषाढ ११, शके १९४६ [पृष्ठे ११, किंमत : रुपये १५.००

असाधारण क्रमांक १०७

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र शासनाने केंद्रीय अधिनियमान्वये तयार केलेले
(भाग एक, एक-अ आणि एक-ल यांमध्ये प्रसिद्ध केलेले नियम व आदेश यांव्यतिरिक्त) नियम व आदेश.

गृह विभाग

मंत्रालय, मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरू चौक,
मुंबई ४०० ०३२, दिनांक २ जुलै, २०२४.

अधिसूचना

भारतीय नागरिक सुरक्षा संहिता, २०२३.

क्रमांक संकीर्ण ०६२४/प्र. क्र. ४१/पोल-१३.—भारतीय नागरिक सुरक्षा संहिता, २०२३ (२०२३ चा ४६) याच्या कलम ४८ च्या पोट-कलम (३), कलम १७३ च्या पोट-कलम (१) व कलम १७४ च्या पोट-कलम (१) तसेच, सर्वसाधारण वाक्खंड अधिनियम, १८९७ (१८९७ चा १०) याच्या कलम २४ यांद्वारे, प्रदान केलेल्या अधिकारांचा वापर करून, आणि याबाबतीत यापूर्वी काढलेल्या सर्व अधिसूचना, केलेले नियम, दिलेले आदेश किंवा केलेले संलेख यांचे अधिक्रमण करून, महाराष्ट्र शासन, याद्वारे, पुढील नियम करीत आहे :—

१. संक्षिप्त नाव व प्रारंभ.— (१) या नियमांस, भारतीय नागरिक सुरक्षा संहिता (अटकेचा व अपराध केल्याचा अभिलेख) महाराष्ट्र नियम, २०२४, असे म्हणावे.

(२) ते, १ जुलै २०२४ रोजी अंमलात येतील.

२. व्याख्या.— (१) या नियमांत, संदर्भानुसार दुसरा अर्थ आवश्यक नसेल तर,—

(क) "नमुना" याचा अर्थ, या नियमांसोबत जोडलेला नमुना, असा आहे ;

(ख) "संहिता" याचा अर्थ, भारतीय नागरिक सुरक्षा संहिता, २०२३, असा आहे ;

(ग) "कलम" याचा अर्थ, संहितेचे कलम, असा आहे.

(२) या नियमांत, वापरलेले, परंतु, व्याख्या न केलेले शब्द व शब्दप्रयोग यांना, या संहितेन्वये अनुक्रमे, जे अर्थ नेमून दिलेले असतील तेच अर्थ असतील.

३. एखाद्या व्यक्तीला अटक केल्यानंतर, अशा व्यक्तीच्या अटकेची माहिती, ज्या कोणाला देण्यात आली आहे या संबंधीच्या वस्तुस्थितीची नोंद, 'नमुना क' मधील पुस्तकात करण्यात येईल.

४. संहितेच्या कलम १७३ अन्वये नोंदवावयाच्या दखलपात्र अपराध केल्यासंबंधीच्या माहितीचा सारांश 'नमुना ख' मधील पुस्तकात नोंदविण्यात येईल.

५. संहितेच्या कलम १७४ अन्वये नोंदवावयाच्या अदखलपात्र अपराध केल्यासंबंधीच्या माहितीचा सारांश 'नमुना ग' मधील पुस्तकात नोंदविण्यात येईल.

IndiaCode

नमुना - क

(नियम ३ पहावे)

अटक केलेल्या व्यक्तीची नोंद

राज्य - महाराष्ट्र जिल्हा/आयुक्तालय - पोलीस ठाणे -

अ.क्र.	कार्यालयाचा प्रकार / कार्यालयाचे नाव	गु.र.क्र. तारीख/ वेळ	अटक केलेल्या व्यक्तिचे नाव, पत्ता, फोटो, मो.नं., ई-मेल आयडी	आरोपीचा फोटो	ओळखपत्र असल्यास तपशील/क्र.	अटक करणाऱ्या अधिकाऱ्याचे नाव, पत्ता, मो.नं.	अटकेची ठाणे दैनंदिनी नोंद क्र. व वेळ	अटकेची तारीख, वेळ, ठिकाण	अटकेची माहिती देण्यात आली त्याचे नाव, पत्ता, मो.नं.	तपासणी मेमो तयार केला आहे अथवा नाही.	संपुर्ण माहितीचे टिपण तयार केले आहे अथवा नाही.
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२

IndiaCode

नमुना - ख
(नियम ४ पहावे)
दखलपात्र गुन्हे नोंदवही

राज्य - महाराष्ट्र जिल्हा/आयुक्तालय - पोलीस ठाणे -

अ. क्र.	गुन्हा नोंद क्रमांक, तारीख, वेळ	गुन्हा घडला दिनांक, वेळ, गुन्हा घडला ठिकाण पोलीस ठाण्यापासून अंतर	तक्रारदाराचे नाव, वय, पत्ता तक्रारदाराचा, मो./फ़ोन नंबर, ई-मेल आयडी	आरोपीचे नाव, वय, पत्ता, मो./फोन नंबर, ई-मेल आयडी	१) कायदा २) कलम	गुन्ह्याचे संक्षिप्त वर्णन	गुन्हा दाखल करणाऱ्या अधिकाऱ्याचे नाव व हुद्दा	तपासी अंमलदाराचे नाव व हुद्दा फोन नंबर
१	२	३	४	५	६	७	८	९

चोरीस गेलेल्या मालमत्तेचे वर्णन, किंमत	परत मिळालेल्या मालमत्तेचे वर्णन , किंमत	अटक केलेल्या व्यक्तीचे नाव, वय, पत्ता, मो./फोन नंबर, ई-मेल आयडी, ओळखपत्र असल्यास तपशील क्र.	पोलिसांनी जामिनावर सोडले असल्यास तो दिनांक, जामिनदाराचे नाव, पत्ता, रक्कम मो/ फोन नंबर, ई-मेल आयडी	न्यायालयाच्या स्वाधिन होणाऱ्या आरोपीचे नाव, वय, पत्ता, न्यायालयात हजर दिनांक, मो./फोन नंबर, ई-मेल आयडी	नकार दिलेले अन्वेषण, दिनांक	संशयित व्यक्ती असल्यास त्याचे नाव, पत्ता
१०	११	१२	१३	१४	१५	१६

IndiaCode

निर्गती					दंडाधिकाऱ्याने प्रकरण निकालात काढल्याचा दिनांक	सिद्धदोष व्यक्तींची नावे	आरोपमुक्त केलेल्या किंवा सुटलेल्या व्यक्तींची नावे
अंतिम यथार्थ अहवाल ('अ' फायनल)	बुद्धीपुरस्सर खोटा ('ब' फायनल)	वस्तुस्थितीबाबत किंवा कायद्याबाबत चूक ('क' फायनल)	अदखलपात्र ('एन. सी.' फायनल)				
१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४

१) दोषारोपपत्र पाठविलेल्या आरोपीचे नाव
२) दोषारोपपत्र पाठविलेल्या आरोपीचा पत्ता
३) फरारी असलेल्या आरोपीचे नाव
४) फरारी असलेल्या आरोपीचा पत्ता
५) संशयित परंतु दोषारोपपत्र न पाठविलेल्या व्यक्तीचे नाव
६) संशयित परंतु दोषारोपपत्र न पाठविलेल्या व्यक्तींचा पत्ता
७) दोषारोपपत्र क्रमांक
८) दोषारोपपत्र दिनांक
९) कोर्ट केस क्र.
१०) दोषारोप पत्र

ज्याच्या बाबतीत प्रकरणे सामोपचाराने आपसात मिटविण्यात आली अशा व्यक्तींची नावे	फरारी झालेल्या व्यक्तींची नावे	चोरीस गेलेल्या परंतु परत मिळालेल्या मालमत्तेच्या नोंदीचे नोंदवहीतील पान	शिक्षे विरूद्ध/आरोप मुक्तीबाबत अपील करण्यात आले असल्यास अपीलाची सद्य:स्थिती/निकाल.
२५	२६	२७	२८

IndiaCode

नमुना - ग

(नियम ५ पहावे)

अदखलपात्र गुन्हांची नोंदवही

कार्यकाळ - / /२०२४ ते / /२०

राज्य - महाराष्ट्र जिल्हा/आयुक्तालय - पोलीस ठाणे -

अ.क्र.	अदखलपात्र गुन्हा नोंद क्रमांक	तक्रार दाखल दिनांक व वेळ	फिर्यादीचे नाव, फोन नं. /ई-मेल आयडी	आरोपीचे नाव, फोन नं. /ई-मेल आयडी	१) गुन्हा घडला तारीख, वेळ व ठिकाण	तपशील	१) कायदा २) कलम	निर्गती	भारतीय नागरिक सुरक्षा संहिता कलम १७४ (१)(ii) अन्वये दंडाधिकाऱ्यास पाठविलेल्या अहवालाचा जावक क्र. व दिनांक
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०

IndiaCode

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

डॉ. सुग्रिव धपाटे,
शासनाचे सहसचिव.

HOME DEPARTMENT

Mantralaya, Madam Cama Marg, Hutatma Rajguru Chowk,

Mumbai 400 032, dated the 2nd July 2024.

NOTIFICATION

BHARATIYA NAGARIK SURAKSHA SANHITA, 2023.

No. Misc-0624 / C.R.41 / pol-13.– In exercise of the powers conferred by sub-section (*3*) of section 48, sub-section (*1*) of section 173 and sub-section (*1*) of section 174 of the Bharatiya Nagarik Suraksha Sanhita, 2023 (46 of 2023), read with section 24 of the General Clauses Act, 1897 (10 of 1897) and in supersession of all earlier notifications, rules, orders or instruments issued in this behalf, the Government of Maharashtra hereby makes the following rules, namely :—

1. *Short title and commencement*.—(*1*) These rules may be called the Bharatiya Nagarik Suraksha Sanhita (Records of Arrest and Commission of Offences) Maharashtra Rules, 2024.

(*2*) They shall come into force on the 1st July 2024.

2. *Definitions*.—(*1*) In these rules, unless the context otherwise requires,—

(*a*) " Form" means a Form appended to these rules ;

(*b*) "Sanhita" means the Bharatiya Nagarik Suraksha Sanhita, 2023 ;

(*c*) "Section" means a section of the Sanhita.

(*2*) Words and expressions used but not defined in these rules shall have the same meanings as are respectively assigned to them under the Sanhita.

3. After arrest of a person, an entry of the fact as to who has been informed of the arrest of such person shall be made in a book in 'Form A'.

4. The substance of information relating to the commission of cognizable offence to be recorded under section 173 of the Sanhita shall be recorded in a book in 'Form B'.

5. The substance of information relating to the commission of non-cognizable offence to be recorded under section 174 of the Sanhita shall be recorded in a book in 'Form C'.

IndiaCode

Form - A

(*See* Rule 3)

Arrested Person Register

State - Maharashtra District / Commissioner Office - Police Station–

Sr. No.	Office Type / Office Name	FIR No. With Date and Time	Name and Address of persons Arrested / Detained Mob. No.- Email ID -	Accused Photo	Identity Card if any, Details/ No.	Name & Rank of Officer Making Arrest/ Detention Mob. No.	Station Diary/GD No. of Arrest With Date and Time	Date, Time & Place of Arrest	Name, Address & Tel. No. to whom information given	Whether Inspection Memo prepared or Not	Whether Dossier search slip prepared
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

IndiaCode

Form - B

(*See* Rule 4)

FIRST INFORMATION REPORT REGISTER

State - Maharashtra District / Commissioner Office– Police Station -

Sr. No.	Offence Registered No., Date and Time	Offence date, time, place and distance from police station	Complainant Name, age, address, mobile No. Email ID	Accused Name, Age, Address, mobile No. Email ID	1) Acts 2) Sections	Description of offence	Name and Designation of the officer who registered the offence	Name, Designation and mobile No. of the officer who is investigating the offence
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Theft property Description, price	Found / recovered property description and price	Name, age, address, mobile No., Email Id and details of Identity cards of the arrested person	In case of person released on bail/bond then Name, age, address, mobile No., Email Id and details of Identity cards, surety amount of the surety person	Name, age, address, mobile No., Email Id and details of Identity cards of the arrested person who is going to presented before the court including date of production of the accused before court	Rejected investigation if any and date	Name and address of the suspected person
10	11	12	13	14	15	16

Indiacode.nic.in

Disposals					Date of the Judgment	Name of the guilty found accused	Name of the acquitted accused
Investigation Report (Summary- A)	Intentional/ False Complaint (Summary-B)	Misunderstanding or Legal Mistake (Summary-C)	Non-Cognizable (NC)	(a) Court Case No. (b) Charge sheet No. and Date (c) Name and address of the Accused whose name has been mentioned in the charge sheet (d) Name and address of the absconded accused (e) Name and Address of the suspected accused whose name has not been mentioned in charge sheet			
17	18	19	20	21	22	23	24

If the matter is compromised between the parties, name of such persons	Name of the absconded person	Theft property which is recovered / found. Page Number of the missing register on which description is given	If appeal is filed against the conviction / acquittal order then the case No. and status of appeal.
25	26	27	28

IndiaCode

Form - C

(*See* Rule 5)

Non-Cognizable Offences Register

Period - / / 2024 to / /20

State - Maharashtra District / Commissioner Office - Police Station–

Sr. No.	Non-Cognizable Offences Register No.	Complaint Registered date and time	Complainant Name, Address, Phone No. and E-mail ID	Accused Name, Address, Phone No. and E-mail ID	Date, Time and Place of Crime Occurrence	Description of Offence	1) Acts 2) Sections	Disposal	As per sec. 174 (1) (ii) of BNSS report to be send to the Magistrate. The outward number and date of the send Magistrate report.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

DR. SUGRIV DHAPATE,
Joint Secretary to Government.

IndiaCode

ON BEHALF OF GOVERNMENT PRINTING, STATIONERY AND PUBLICATION, PRINTED AND PUBLISHED BY DIRECTOR, RUPENDRA DINESH MORE, PRINTED AT GOVERNMENT CENTRAL PRESS, 21-A, NETAJI SUBHASH ROAD, CHARNI ROAD, MUMBAI 400 004 AND PUBLISHED AT DIRECTORATE OF GOVERNMENT PRINTING, STATIONERY AND PUBLICATIONS, 21-A, NETAJI SUBHASH ROAD, CHARNI ROAD, MUMBAI 400 004. EDITOR : DIRECTOR, RUPENDRA DINESH MORE.